

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/115/115/97

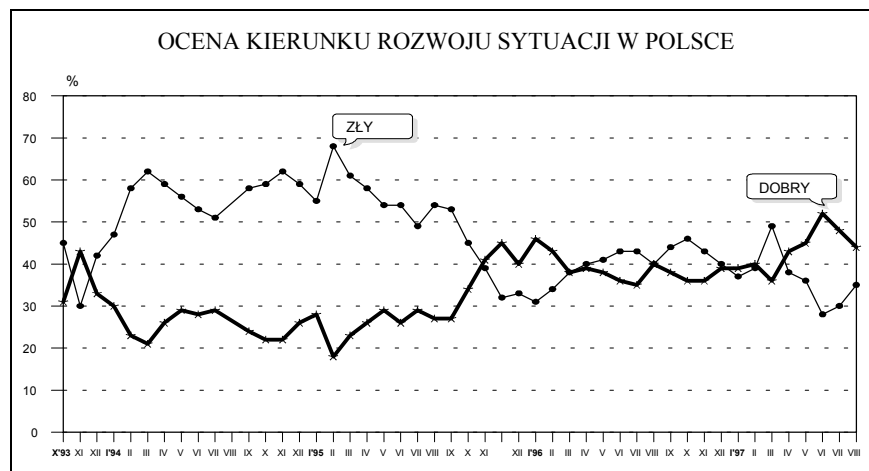
NASTROJE SPOŁECZNE PRZED WYBORAMI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

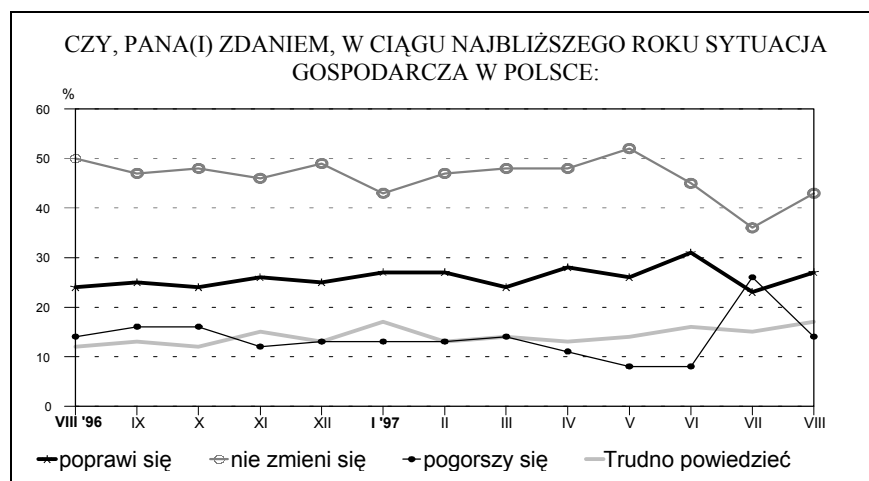
WARSZAWA, WRZESIEŃ '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Po wizycie papieża i wobec perspektywy sfinalizowania kilkuletnich starań Polski o wejście do NATO odnotowaliśmy w czerwcu rekordowo wysokie wskaźniki pozytywnych ocen sytuacji bieżącej i optymizmu w prognozach. Lipcowa katastrofalna powódź wznieciła zaś obawy o przyszły rozwój gospodarki. Po dwóch nietypowych miesiącach zawirowań, spowodowanych szczególnymi okolicznościami, nastroje społeczne wróciły do poziomu z maja.

- W porównaniu z lipcem znacznie mniej osób obawia się pogorszenia sytuacji gospodarczej, niemniej nadzieje na jej poprawę w ciągu najbliższego roku wzrosły umiarkowanie.

- W stosunku do poprzednich miesięcy zmalała nieco liczba badanych obawiających się pogorszenia swojej sytuacji życiowej. Nie oznacza to jednak wzrostu optymizmu. Obecnie natomiast zwiększyła się liczba respondentów nie spodziewających się w najbliższej przyszłości żadnych zmian własnej sytuacji.

Bieżący rok charakteryzuje się stosunkowo dużą zmiennością nastrojów społecznych. Jedynie w dwóch pierwszych miesiącach roku były one w zasadzie stabilne. Po przejściowym pogorszeniu w marcu, poprawiały się nieznacznie, lecz systematycznie w kwietniu i maju, w czerwcu zaś niektóre ich wskaźniki osiągnęły nie notowany dotychczas poziom.

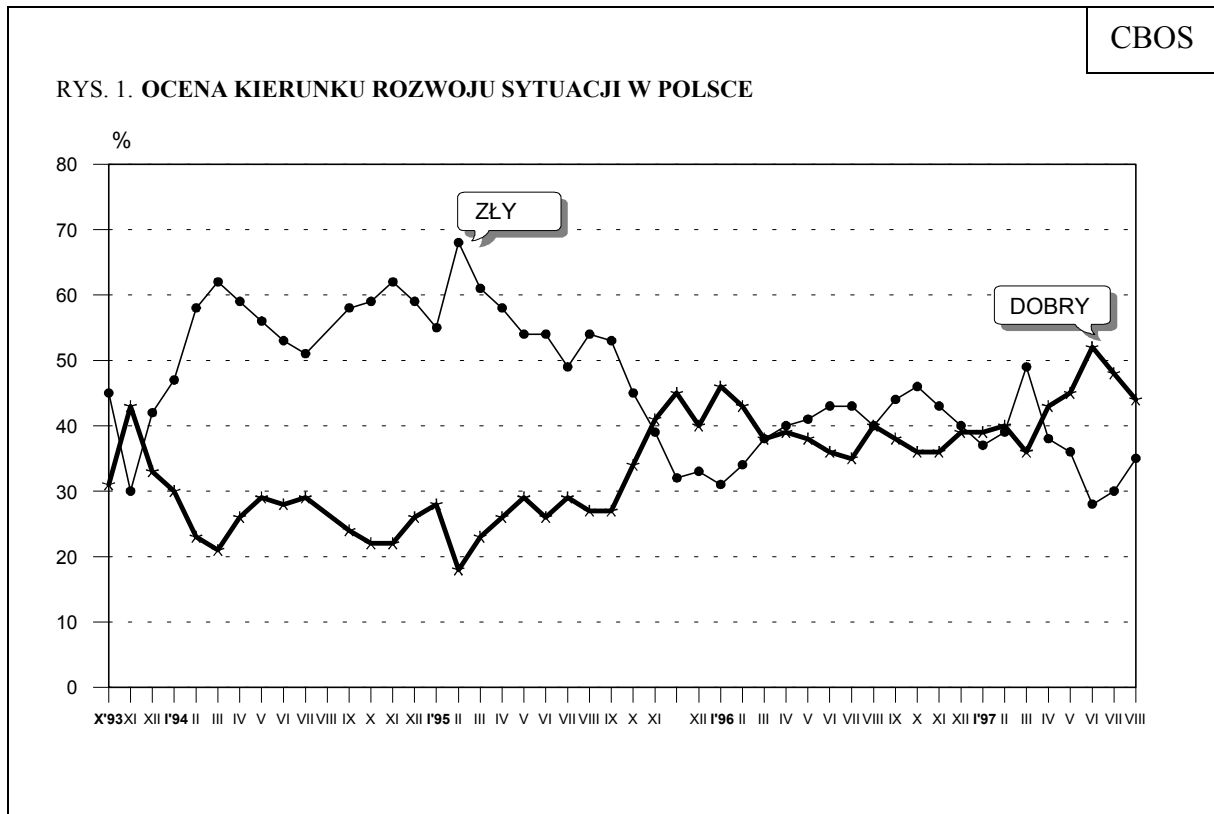
Lipcowa powódź wywołała przede wszystkim niepokój o to, jakie będą jej konsekwencje dla gospodarki kraju. Przy niewielkim pogorszeniu ocen sytuacji bieżącej nastąpił wówczas gwałtowny wzrost pesymizmu co do rozwoju sytuacji w ciągu najbliższego roku¹. Dotyczyło to przede wszystkim sytuacji gospodarczej, ale także sytuacji ogólnej kraju. Równocześnie jednak towarzyszył temu wysoki nie notowany dotychczas poziom zadowolenia z własnych warunków życia badanych i ich rodzin.

Oceny

W sierpniu² oceny ogólnego kierunku rozwoju sytuacji kraju uległy kolejnemu pogorszeniu, wracając do poziomu z maja br. Niemniej nadal poziom optymizmu w tym względzie jest wyższy niż w ciągu całego ubiegłego roku.

¹ Por. komunikat CBOS „Nastroje społeczne po wielkiej wodzie”, sierpień ‘97.

² Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (87) przeprowadzono w dniach 26 sierpnia - 1 września ‘97 na 2265-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Tak jak poprzednio, optymizm w ocenie sytuacji kraju jest tym większy, im wyższe wykształcenie badanych, a także ich dochody i zadowolenie z własnej sytuacji materialnej. Jeśli chodzi o przynależność społeczno-zawodową, to pozytywne oceny najczęściej wyrażają przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (dwie trzecie spośród nich), uczniowie i studenci oraz prywatni przedsiębiorcy i pracownicy umysłowi niższego szczebla. We wszystkich tych grupach optymiści stanowią więcej niż połowę badanych.

Z kolei największy odsetek negatywnych ocen sytuacji kraju spotykamy wśród rolników, bezrobotnych, robotników niewykwalifikowanych i rencistów. W tych grupach pesymiści przeważają nad optymistami. Przekonanie, że sytuacja w Polsce idzie w złym kierunku, częściej wyrażają mieszkańcy wsi niż miast. Pesymizmem wyróżniają się także mieszkańcy regionów południowo-wschodniego i wschodniego, w których odsetki ocen negatywnych i pozytywnych są mniej więcej wyrównane.

Podobnie jak w poprzednich miesiącach, opinie o tym, czy sytuacja w kraju rozwija się w dobrym czy też w złym kierunku, związane są z poglądami politycznymi badanych. Osoby identyfikujące się z lewicą w większości postrzegają ten kierunek jako dobry, natomiast wśród

badanych deklarujących poglądy prawicowe zdania są podzielone. Warto jednak zaznaczyć, że w porównaniu z lipcem nastroje bardziej się pogorszyły wśród respondentów o orientacji lewicowej niż prawicowej.

Jak natomiast kształtuje się wskaźnik optymizmu - pesymizmu w potencjalnych elektoratach poszczególnych partii i ugrupowań startujących w nadchodzących wyborach?

Tabela 1

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych ³	Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju											
	dobra				zła				Trudno powiedzieć			
	V '97	VI '97	VII '97	VIII '97	V '97	VI '97	VII '97	VIII '97	V '97	VI '97	VII '97	VIII '97
UP	57	60	62	67	31	32	28	15	12	9	10	19
BdP ⁴	-	-	-	56	-	-	-	30	-	-	-	14
UW	82	71	75	65	12	19	15	21	6	10	10	14
AWS	37	49	46	36	57	35	34	47	11	16	21	17
SLD	70	77	75	74	18	12	11	12	12	12	14	14
PSL	23	40	41	40	52	34	33	43	25	26	26	17
ROP	44	43	31	34	40	37	51	56	16	21	18	10
KPEiR	54	47	52	47	30	30	26	33	16	22	22	20
Niezdecydowani	36	46	47	46	34	25	23	27	30	29	30	27

Na rozwój sytuacji w kraju najbardziej optymistycznie zapatrują się zwolennicy SLD, co więcej - ich opinie są od trzech miesięcy stabilne. Z kolei najbardziej pesymistyczny w tym względzie jest elektorat ROP. W ciągu ostatniego miesiąca dość znacznie zmalała liczba zwolenników UW zadowolonych z kierunku rozwoju sytuacji w kraju, niemniej nadal należą oni do najbardziej optymistycznie nastawionych. Wzrósł również pesymizm wśród sympatyków AWS. Obecnie w elektoracie tym, podobnie jak wśród zwolenników ROP, pesymiści przeważają nad optymistami.

³ Nie uwzględniono Krajowego Porozumienia Emerytów i Rencistów RP oraz Unii Prawicy Rzeczypospolitej, gdyż zbyt mała liczebność badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań uniemożliwia analizę statystyczną.

⁴ W poprzednich miesiącach zbyt mała liczebność badanych deklarujących poparcie dla tego ugrupowania uniemożliwiała analizę statystyczną. W omawianym sondażu próba była liczniejsza niż zwykle.

W stosunku do lipca wyraźnie pogorszyły się opinie o sytuacji politycznej w kraju. Jednak porównanie ocen z sierpnia i z poprzednich miesięcy skłania do ostrożności w wyciąganiu zbyt daleko idących wniosków, np. wskazujących na związek tego faktu ze zbliżającymi się wyborami. Obecny rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę sytuacji politycznej jest zbliżony do tego, jaki odnotowaliśmy w ostatnich dwóch miesiącach ubiegłego roku oraz w pierwszych dwóch miesiącach br. (różnice mieszczą się w granicach błędu statystycznego). Dość wyraźną poprawę tych ocen odnotowaliśmy w czerwcu, co można wiązać z wizytą papieża, która upłynęła w bezkonfliktowej atmosferze. Po dwóch miesiącach natomiast sytuacja w tym zakresie wróciła do „normy”.

Tabela 2

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'96					'97							
– dobra	15	13	12	12	13	15	12	11	12	15	20	19	13
– ani dobra, ani zła	45	41	46	41	43	40	44	41	43	44	42	42	42
– zła	26	34	30	31	33	32	31	36	32	30	22	23	31
Trudno powiedzieć	13	12	12	15	11	13	13	12	13	11	16	16	14

Inaczej natomiast kształtują się opinie o sytuacji gospodarczej. Od kwietnia do lipca oceny te powoli, ale systematycznie się poprawiały. Obecnie natomiast nastąpiło załamanie tego trendu - liczba badanych uznających sytuację gospodarczą za dobrą zmalała o 4 punkty procentowe, nieznacznie wzrósł natomiast zarówno odsetek uważających, że jest ona zła, jak i tych, którzy sądzą, że ani dobra, ani zła.

Tabela 3

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'96					'97							
– dobra	19	17	16	17	20	18	19	17	17	20	23	25	21
– ani dobra, ani zła	41	39	38	41	42	39	42	38	40	40	40	38	40
– zła	33	39	40	32	31	35	32	39	37	32	29	30	32
Trudno powiedzieć	7	6	6	10	7	9	7	6	7	8	8	7	7

Sytuacja gospodarcza postrzegana jest tym lepiej, im lepsza sytuacja materialna badanych - zarówno w wymiarze obiektywnym (dochodów na osobę w rodzinie), jak i subiektywnym (oceny własnych warunków materialnych). Ta prawidłowość wydaje się dość zrozumiała. Równocześnie znacznie lepiej niż pozostali oceniają ją badani z wykształceniem średnim, przede wszystkim zaś z wyższym. Co trzeci przedstawiciel inteligencji i kadry kierowniczej uważa, że obecna sytuacja gospodarcza Polski jest dobra. Natomiast zaskakująco źle oceniają ją rolnicy - ponad połowa z nich wystawia oceny negatywne, a tylko prawie co piętnasty - pozytywne.

Znamienne, że opinie o sytuacji gospodarczej związane są także z poglądami politycznymi respondentów. Lepiej oceniają ją badani o orientacji lewicowej niż prawicowej. W związku z tym warto zobaczyć, jak kształtują się poglądy na stan gospodarki wśród zwolenników poszczególnych ugrupowań politycznych.

Tabela 4

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Ocena sytuacji gospodarczej			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
UP	23	48	27	2
BdP	1	54	36	9
UW	33	45	19	3
AWS	12	46	40	2
SLD	41	39	17	3
PSL	22	25	41	12
ROP	16	38	43	3
KPEiR	20	51	20	9
Niezdecydowani	23	39	24	14

V Cramera=0,212

Sympatycy SLD wyróżniają się zdecydowanie najlepszymi opiniami o sytuacji gospodarczej Polski, natomiast zwolennicy ugrupowań określających się jako prawicowe częściej wyrażają negatywne opinie. Równocześnie jednak elektorat Unii Wolności znacznie lepiej ocenia stan gospodarki niż wyborcy jednoznacznie lewicowej Unii Pracy. Warto też zwrócić uwagę, iż wśród badanych deklarujących zamiar głosowania na PSL opinie o gospodarce są wyraźnie lepsze niż wśród ogółu rolników, do których partia ta przede wszystkim się odwołuje.

W stosunku do lipca oceny sytuacji w zakładach pracy respondentów są stabilne. Jeśli jednak porównamy dane z kilku miesięcy, możemy zaobserwować, że od maja bardzo powoli, ale systematycznie się poprawiają.

Tabela 5

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	N=	Wskazania respondentów według terminów badań												
		VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
		'96					'97							
– dobra	545	36	35	36	35	38	37	43	37	38	37	39	41	42
– ani dobra, ani zła	577	26	32	28	23	30	31	27	28	29	28	31	31	29
– zła	613	36	30	34	39	30	29	29	33	32	33	27	25	26
Trudno powiedzieć	577	2	3	2	3	2	3	1	2	2	2	3	3	3
	585													
	551													
	580													
	613													
	641													
	616													
	559													
	610													
	1212													

Pogorszeniu uległy natomiast oceny sytuacji własnej ankietowanych i ich rodzin - o 5 punktów zmalała liczba tych, którzy uważają, że żyje im się dobrze. Trzeba jednak wziąć pod uwagę, że pogorszenie to nastąpiło w stosunku do wysokiego, nie notowanego dotychczas poziomu z poprzedniego miesiąca.

Tabela 6

w procentach

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'96					'97							
– dobrze	24	22	22	22	23	23	26	26	30	28	27	32	27
– ani dobrze, ani źle	54	57	57	56	56	52	53	53	52	53	55	51	55
– źle	21	21	21	22	20	24	21	20	18	19	17	16	18
Trudno powiedzieć	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0

Tabela 7

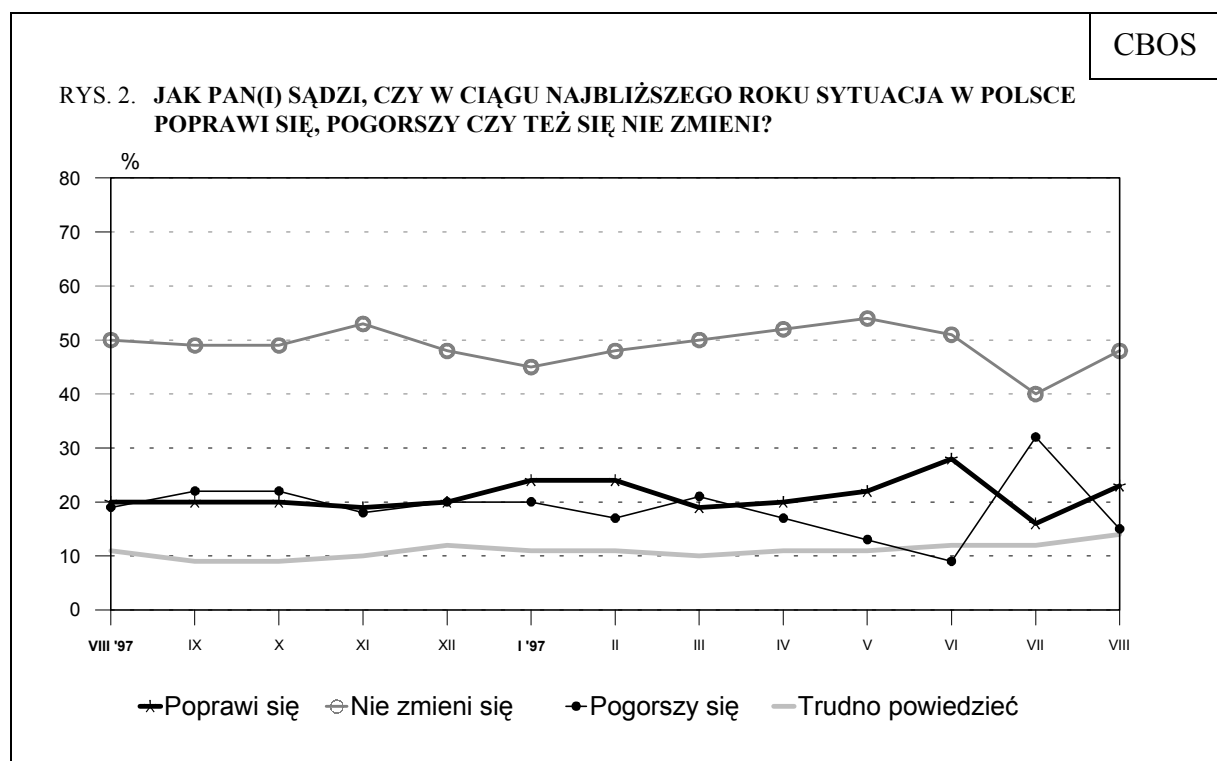
w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'96					'97							
– dobre	20	21	19	20	28	23	24	24	28	27	24	28	26
– ani dobre, ani złe	48	45	47	47	47	47	50	49	45	47	50	49	51
– złe	32	34	34	33	25	30	27	27	27	26	25	23	23

Mimo że zmniejszył się odsetek badanych zadowolonych z własnej sytuacji życiowej, to jednak nadal więcej osób ocenia, że im i ich rodzinom żyje się dobrze, niż wyraża przeciwną opinię. Podobnie postrzegane są warunki materialne gospodarstw - nadal więcej osób określa je jako dobre niż jako złe.

Prognozy

Lipcowe badanie ujawniło duże zaniepokojenie skutkami, jakie powódź może spowodować w gospodarce i w związku z tym także w ogólnej sytuacji w kraju. Obecnie niepokój ten minął i przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji w ciągu najbliższego roku wróciły do „normy”. Nie są one aż tak dobre jak w czerwcu, który był pod tym względem wyjątkowy, natomiast - ogólnie rzecz biorąc - są bardzo zbliżone do poziomu z maja.

Najbardziej optymistycznie zapatrują się na najbliższą przyszłość przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, osoby z wyższym wykształceniem, a także uczniowie i studenci, badani zadowoleni z własnej sytuacji materialnej oraz ludzie młodzi - poniżej 25 roku życia. Nieco więcej optymistów w tym względzie jest wśród mężczyzn niż kobiet. Charakterystyczne natomiast jest to, że w ocenach sytuacji w kraju bardziej krytyczni są mieszkańcy wsi niż miast, jeśli zaś chodzi o prognozy jej rozwoju, to grupy te nie różnią się między sobą.

Występują natomiast różnice w zależności od poglądów politycznych - bardziej optymistycznie patrzą w przyszłość osoby o orientacji lewicowej niż prawicowej. Różnice te występują także między zwolennikami poszczególnych ugrupowań politycznych.

Tabela 8

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Prognoza rozwoju sytuacji w Polsce							
	poprawa		bez zmian		pogorszenie		Trudno powiedzieć	
	VII '97	VIII '97	VII '97	VIII '97	VII '97	VIII '97	VII '97	VIII '97
UP	16	39	41	44	32	6	11	11
BdP	-	15	-	55	-	17	-	14
UW	31	26	37	53	29	12	3	9
AWS	19	24	36	47	33	16	12	13
SLD	21	39	45	46	26	4	8	11
PSL	26	22	43	46	26	16	5	16
ROP	11	21	39	46	48	25	3	8
KPEiR	15	38	43	41	24	12	18	9
Niezdecydowani	11	22	42	43	29	17	18	18

W sierpniu optymizm wzrósł wśród zwolenników wszystkich ugrupowań poza Unią Wolności i Polskim Stronnictwem Ludowym. Jednak zdecydowanie najwięcej optymistów jest wśród sympatyków SLD, UP i KPEiR.

Poprawiły się przewidywania dotyczące gospodarki, jednak w mniejszym stopniu niż prognozy sytuacji ogólnej. W porównaniu z poprzednim miesiącem znacznie mniejsza (spadek z 26% do 14%) liczba badanych obawia się pogorszenia sytuacji gospodarczej, ale niewiele więcej osób niż w lipcu spodziewa się jej poprawy.

Tabela 9

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'96					'97							
– poprawi się	24	25	24	26	25	27	27	24	28	26	31	23	27
– nie zmieni się	50	47	48	46	49	43	47	48	48	52	45	36	43
– pogorszy się	14	16	16	12	13	13	13	14	11	8	8	26	14
Trudno powiedzieć	12	13	12	15	13	17	13	14	13	14	16	15	17

Nie uległy natomiast większym zmianom prognozy dotyczące sytuacji politycznej w ciągu najbliższego roku. Jedyna znacząca różnica w stosunku do lipca to 4-punktowy wzrost przewidywań, że sytuacja ta się nie zmieni - mimo czekających nas niebawem wyborów.

Tabela 10

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'96					'97							
– poprawi się	18	18	16	19	18	21	20	20	23	20	23	22	20
– nie zmieni się	52	53	52	48	49	45	48	48	47	51	47	42	46
– pogorszy się	12	12	16	13	16	13	14	13	12	11	8	12	11
Trudno powiedzieć	17	16	16	20	16	21	18	19	19	18	22	24	23

Poprawiły się nieco - stabilne w ciągu poprzednich trzech miesięcy - przewidywania dotyczące sytuacji zakładów pracy respondentów.

Tabela 11

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	N=	Wskazania respondentów według terminów badań												
		VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
		'96					'97							
		542	579	616	575	585	557	579	615	644	616	558	616	1223
– poprawi się		22	24	22	24	22	28	30	24	27	23	23	22	26
– pozostanie bez zmian		49	49	52	44	51	44	43	49	50	52	48	53	49
– pogorszy się		19	16	17	19	15	12	17	17	16	17	15	13	12
Trudno powiedzieć		10	11	9	13	11	16	11	10	7	9	13	12	13

Jeśli chodzi o warunki życia badanych i ich rodzin, to zwiększyła się nieco liczba osób nie spodziewających się żadnych zmian.

Tabela 12

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	'96					'97							
– lepiej	20	18	18	19	20	26	23	21	22	22	22	22	22
– tak samo	48	50	49	51	52	40	48	50	51	51	48	48	52
– gorzej	18	20	18	17	17	15	16	16	15	15	14	15	12
Trudno powiedzieć	14	13	15	13	11	19	13	13	13	12	15	15	14

Trzeba też zwrócić uwagę na nieznaczny, 3-punktowy spadek liczby respondentów obawiających się zmian na gorsze - jest to najniższy od dwóch lat poziom tego rodzaju obaw.

★

★

★

Nastroje społeczne w ostatnich dniach sierpnia można określić jako powrót do normalności po dwóch nietypowych miesiącach zawirowań, spowodowanych odmiennymi okolicznościami. Wydaje się, że bardzo już bliskie wybory nie wpływają w sposób wyraźny ani na deklarowane oceny, ani na przewidywania dotyczące sytuacji politycznej kraju, a także sytuacji ogólnej.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

	(%)			
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	35	21	2264
Płeć				
Meżczyźni	50	32	18	1071
Kobiety	39	37	24	1193
Wiek				
do 24 lat	49	32	19	315
25-34	48	31	21	402
35-44	43	37	20	500
45-54	44	37	19	387
55-64	41	38	21	300
65 lat i więcej	43	32	26	359
Miejsce zamieszkania				
Wieś	39	41	21	838
Miasto do 20 tys.	47	25	28	250
od 21 do 100 tys.	51	32	18	456
101-500 tys.	47	32	21	435
501 tys. i więcej mieszk.	46	32	22	280
Region				
Północny	47	40	12	262
Zachodni	51	31	18	268
Środkowozachodni	42	33	24	349
Środkowy	45	35	21	396
Wschodni	41	39	20	240
Południowo-wschodni	36	38	26	348
Południowo-zachodni	49	28	22	400
Wykształcenie				
Podstawowe	36	41	23	664
Zasadnicze zawodowe	40	36	24	624
Średnie	51	32	18	805
Wyższe	62	20	18	171
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	66	19	16	126
Prac. umysł. niż. szczebla	52	28	20	253
Pracownicy fiz. - umysł.	47	25	28	164
Robotnicy wykwalifikowani	41	41	19	278
Robotnicy niewykwalifik.	35	45	20	98
Rolnicy	28	50	23	132
Prywatni przedsiębiorcy	53	32	15	108
Bierni zawodowo				
Renciści	35	42	22	304
Emeryci	47	29	24	395
Uczniowie i studenci	60	22	18	119
Bezrobotni	34	45	22	171
Gospodynie domowe i inni	44	38	19	114
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	51	30	19	252
Sektor państwowy	39	35	26	242
Sektor prywatny	50	32	18	564
Spółdzielczość	48	34	17	50
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	29	49	22	403
201 - 325	41	36	22	449
326 - 449	50	32	18	404
450 - 599	51	30	19	320
Powyżej 599 zł	61	24	16	363
Ocena własnych war. mater.				
Złe	28	53	19	522
Średnie	42	33	25	1166
Dobre	64	21	15	576
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	38	40	22	139
Raz w tygodniu	41	36	23	1159
Kilka razy w miesiącu	46	34	20	263
Kilka razy w roku	52	31	17	464
W ogóle nie uczestniczy	48	32	20	233
Poglądy polityczne				
Lewica	61	25	14	427
Centrum	48	29	22	626
Prawica	43	41	16	700
Trudno powiedzieć	27	41	32	507

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	40	32	7	2264
Płeć					
Mężczyźni	23	40	31	5	1071
Kobiety	18	40	32	9	1193
Wiek					
do 24 lat	18	44	32	6	315
25-34	20	34	38	7	402
35-44	24	43	28	5	500
45-54	25	40	30	6	387
55-64	16	41	37	6	300
65 lat i więcej	18	39	28	14	359
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	38	42	8	838
Miasto do 20 tys.	27	35	28	11	250
od 21 do 100 tys.	29	41	25	5	456
101-500 tys.	23	46	24	7	435
501 tys. i więcej mieszk.	23	43	29	5	280
Region					
Północny	18	45	31	6	262
Zachodni	25	38	34	4	268
Środkowozachodni	22	43	27	9	349
Środkowy	21	38	32	9	396
Wschodni	18	34	38	10	240
Południowo-wschodni	16	39	38	8	348
Południowo-zachodni	24	44	27	5	400
Wykształcenie					
Podstawowe	17	39	33	11	664
Zasadnicze zawodowe	17	38	38	7	624
Średnie	24	43	28	5	805
Wyższe	33	40	24	4	171
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	35	38	24	3	126
Prac. umysł. niż. szczebla	26	48	22	5	253
Pracownicy fiz. - umysł.	22	42	28	8	164
Robotnicy wykwalifikowani	23	38	36	3	278
Robotnicy niewykwalifik.	18	31	41	10	98
Rolnicy	7	31	55	8	132
Prywatni przedsiębiorcy	20	48	27	5	108
Bierni zawodowo					
Renciści	17	39	32	11	304
Emeryci	20	39	31	9	395
Uczniowie i studenci	27	44	26	3	119
Bezrobotni	16	41	37	6	171
Gospodynie domowe i inni	17	41	31	11	114
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	29	39	28	4	252
Sektor państwowy	20	42	32	7	242
Sektor prywatny	22	42	30	5	564
Spółdzielczość	27	37	27	9	50
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	14	37	42	8	403
201 - 325	18	43	33	7	449
326 - 449	22	40	31	8	404
450 - 599	22	44	28	6	320
Powyżej 599 zł	34	40	22	4	363
Ocena własnych war. mater.					
Złe	12	30	48	10	522
Średnie	17	44	31	7	1166
Dobre	35	41	19	5	576
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	13	43	39	5	139
Raz w tygodniu	18	40	35	8	1159
Kilka razy w miesiącu	24	42	28	6	263
Kilka razy w roku	24	40	29	7	464
W ogóle nie uczestniczy	29	38	25	7	233
Poglądy polityczne					
Lewica	29	42	25	4	427
Centrum	25	41	27	7	626
Prawica	18	42	36	3	700
Trudno powiedzieć	12	35	38	15	507

Tabela 3. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy, czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	48	15	14	2264
Płeć					
Mężczyźni	26	49	13	12	1071
Kobiety	21	47	16	15	1193
Wiek					
do 24 lat	29	49	12	10	315
25-34	22	58	10	11	402
35-44	21	54	16	9	500
45-54	23	48	15	14	387
55-64	24	39	21	16	300
65 lat i więcej	23	34	17	26	359
Miejsce zamieszkania					
Wieś	22	47	16	15	838
Miasto do 20 tys.	23	53	8	16	250
od 21 do 100 tys.	25	50	12	13	456
101-500 tys.	22	48	16	13	435
501 tys. i więcej mieszk.	25	41	21	13	280
Region					
Północny	22	51	15	12	262
Zachodni	28	50	12	9	268
Środkowozachodni	25	50	12	13	349
Środkowy	23	43	17	17	396
Wschodni	19	47	14	19	240
Południowo-wschodni	18	49	19	14	348
Południowo-zachodni	27	46	14	13	400
Wykształcenie					
Podstawowe	21	42	15	23	664
Zasadnicze zawodowe	24	54	11	11	624
Średnie	23	49	18	10	805
Wyższe	31	45	17	7	171
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	36	43	16	6	126
Prac. umysł. niż. szczebla	22	51	13	14	253
Pracownicy fiz.- umysł.	24	55	8	13	164
Robotnicy wykwalifikowani	22	60	11	6	278
Robotnicy niewykwalifik.	29	41	16	14	98
Rolnicy	14	50	21	15	132
Prywatni przedsiębiorcy	25	50	14	11	108
Bierni zawodowo					
Renciści	22	42	18	18	304
Emeryci	24	35	20	21	395
Uczniowie i studenci	32	53	8	7	119
Bezrobotni	20	51	15	15	171
Gospodynie domowe i inni	17	57	10	16	114
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	23	53	15	9	252
Sektor państwowy	21	50	14	14	242
Sektor prywatny	26	53	11	10	564
Spółdzielczość	28	46	15	11	50
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	16	51	18	14	403
201 - 325	24	52	14	11	449
326 - 449	26	48	11	15	404
450 - 599	30	44	13	13	320
Powyżej 599 zł	28	46	15	11	363
Ocena własnych war. mater.					
Złe	17	46	23	14	522
Średnie	22	49	14	15	1166
Dobre	32	47	10	11	576
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	21	44	13	21	139
Raz w tygodniu	24	46	16	15	1159
Kilka razy w miesiącu	27	44	15	15	263
Kilka razy w roku	21	55	14	10	464
W ogóle nie uczestniczy	25	48	14	13	233
Poglądy polityczne					
Lewica	33	49	9	9	427
Centrum	23	53	13	11	626
Prawica	24	49	16	11	700
Trudno powiedzieć	14	39	21	26	507